

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Hiv. szám: –

Ügyintéző:

Telefon:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** képviselőjében előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikus előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos (képviselője útján)
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos csengeri lakos a Rendőrkapitányság munkatársai ellen – *jogi képviselője útján* – tett panaszt, amely szerint *-n a rendőrök – *a Rendőrkapitányság megkeresése alapján* – jogtalanul állították elő és bilincseltek meg.

A panaszbeadványt a Panaszos jogi képviselője *-n postai úton terjesztette elő, annak érdemi kiegészítésére nem került sor.

A panaszbeadvány szerint a Rendőrkapitányságon lopás miatt indult büntetőügy a Panasossal szemben. A Panaszos családjával (másfél éves és öt éves gyermekével, valamint a feleségével) *-n lakóhelyéről *-ba indult a tulajdonát képező gépkocsival, hogy a már megvásárolt repülőjegyekkel *-n * óra * perckor a repülőtéren repülőgépre szálljanak. A parkolóban a valutaváltó helyen a Panaszos *-t vásárolt, majd tovább folytatták az útjukat. Eközben a mobiltelefonján felhívta egy férfi, aki a Rendőrkapitányság munkatársaként mutatkozott be és (ennek részletesebb indokát nem adva) arra kérte, hogy menjen be a legközelebbi rendőri szervhez, mert valamit tisztázni szeretnének vele kapcsolatosan.

A Panaszos annak ellenére, hogy sietniük kellett úgy gondolta, hogy bizonyára fontos a rendőrségnek az, amiért megkeresték, ezért letérve az útra bementek a rendőrszere. A rendőrszere a rendőrök bevitték a Rendőrkapitányság épületébe, ahol a nyomozók átvizsgálták a ruházatát, a táskáját és a vásárlás körülményeivel kapcsolatban tettek fel neki kérdéseket.

Ebből derült ki számára, hogy a váltást végző személy olyan tartalmú bejelentést vagy feljelentést tett, hogy tévedésből *-t adott át neki és ennek visszaszerzése érdekében történik a rendőri intézkedés.

Ezen intézkedés után, „*noha bűnjel feltalálására nem került sor*” * óra * perckor a Panaszt megbilincseltek, majd az emeleti irodájukból lekísérték a Rendőrkapitányság épületének a földszintjén lévő előállító helyiségbe és átadták az „*őrszemélyzetnek*”.

A „*forrónyomos szolgálat nyomozói*” * óra után, „*vele szemben ismét bilincset alkalmazva*” hozták ki az előállítóból és megkezdték a kihallgatását. Szabadon bocsátására a kihallgatást követően * óra * perckor került sor. A „*ruházat- és táska átvizsgálást*” végző nyomozók azt közölték, hogy azért került sor előállításra és bilincs alkalmazásra, mert a Panaszos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A panaszbeadvány hivatkozik az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontjára, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. A Panaszos azonban önként, a rendőrség „*beazonosíthatatlan kilétű munkatársának*” telefonon közölt (joghatással nem bíró) felhívására megjelent a rendőrhatalóság előtt, ezért semmi szükség nem volt (és fogalmilag kizárt is volt) vele szemben olyan intézkedést alkalmazni, amelynek célja az volt, hogy hatóság elé kerüljön.

Az abszolút együttműködő Panaszos tekintetében a panaszbeadvány megfogalmazása szerint, „*ha ennek jól felismerhető, konkrét jelét nem adja*”, később sem lehet azt feltételezni, hogy megszökne, azaz a hatóság épületéből engedély nélkül távozna. Kiemelendőnek ítélte meg a Panaszos jogi képviselője, hogy a ruházat- és csomagátvizsgálása érdekében a feltartóztatás, (és nem előállítás, ha már a rendőrségen van) még a körülményektől függően esetleg indokolt lehetett, de azonnali kihallgatás foganatosításának a terve nem indokolhatja a személyi szabadság korlátozását, „*ha az őrizetbevétel feltétele nyilvánvalóan nem áll fent*”.

A panaszbeadvány szerint a bilincs alkalmazása ugyancsak indokolatlan volt, ugyanis a Panaszos szökésétől nem lehetett tartani. Részéről ellenszegülésre, illetőleg annak megtörésére sem lehetett számítaniuk a rendőröknek.

Mindezek alapján az intézkedés során sérült a Panaszos személyi szabadsághoz, a szabad mozgáshoz, a tartózkodáshoz és a helyváltoztatáshoz fűződő joga, és sérült az emberi méltósághoz fűződő joga, mivel megbilincselve a házastársa és más személy is látta.

A Panaszos a fentiekre tekintettel kérte, hogy a panaszait a Panasztestület vizsgálja ki.

A Panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban – *beadványa szerint* – az alábbiakat sérelmezte:

1. az előállítás jogszerűségét,
2. a kényszerítő eszköz (bilincs és vezetősíj) alkalmazását a belső kísérés során,
3. a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásnak „megalázó módját”.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a vizsgálat során megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a Panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz, a IV. cikkének (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, a VI. cikkében található jó hírnévhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Az állásfoglalás alapján a Panasztestület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy habár a rendőrség az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontja alapján kellő jogalap birtokában állította elő a Panaszost, a személyi szabadság korlátozása nem állta ki az arányosság próbáját, így a Panasztestület a Panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a súlyos sérelmét állapította meg.

A Panaszos bilincselése kapcsán az emberi méltósághoz fűződő jogának súlyos sérelmét állapította meg a Panasztestület, hiszen a rendőrség nem kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott vele szemben kényszerítő eszközt (bilincset és vezetősíjat).

A Panasztestület érdemben, az egymásnak ellentmondó tényelődások miatt nem tudta megvizsgálni a Panaszos azon kifogását, amely arra vonatkozott, hogy őt bilincsben, a felesége és más személyek is láthatták az épületében belül. Emiatt a Panasztestület úgy határozott, hogy a Panaszos jó hírnévhez és emberi méltósághoz fűződő alapvető jogainak a sérelme nem megállapítható.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadvány,
- meghatalmazás,
- MRFK Vezetőjének átirata és annak mellékletei:
- Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése,
- Rendőrkapitányság Bűnügyi vezetőjének megkeresése,
- Alosztály jelentése előállítás végrehajtásáról Panaszos vonatkozásában,
- (nyomozó) kiegészítő jelentése,
- (vizsgáló) kiegészítő jelentése,
- Alosztály vezetőjének átirata iratok megküldéséről,
- Alosztály, munkatársának kiegészítő jelentése,
- Tevékenység-irányítási Központ átirata,
- MRFK vezetőjének szakmai állásfoglalásai,
- Rendőrőrs, határozat a nyomozás megszüntetéséről Panaszos vonatkozásában.

III.

A tényállás minden részletre kiterjedő tisztázása érdekében lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a Panaszos jogi képviselője által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó bizonyítási indítványt, nyilatkozatot, illetőleg egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során a II. részben felsorolt okiratokon kívül egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint, a felsorolt közokiratok e jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál az előző közokiratokban foglaltakat vettem alapul.

Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

¹ Pl.: 1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

IV.

A rendelkezésre álló – a II. részben felsorolt – bizonyítási eszközök alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

*-n Rendőrkapitányság illetékességi területén lévő Áruház valutapénztárosa feljelentést tett, amelyben előadta, hogy a fenti napon * perc körüli időben a figyelmetlenségét kihasználva – egy magát személyi igazolvánnyal igazoló személy (a későbbi Panaszos) – a részére tévedésből kiadott *-1 „elszaladt”. A férfi a pénz átvételekor rögtön észrevette, hogy az általa beváltott összegnél több eurót kapott, és a pénztárosnő is kérte tőle vissza a többletet a hiba felfedezését követően, a személy azonban ennek ellenére a valutával távozott. A cselekménnyel okozott kár: 315.000 Ft.

A fenti tényállás alapján a Rendőrkapitányság Osztálya szóbeli megkereséssel élt a Tevékenység-irányítási Központ irányába. Ez alapján a TIK ügyeletesének utasítása alapján a Autópálya Alosztály járőrei a Panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján lopás bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt a * szám alatt lévő telephelyen intézkedés alá vonták és *-n * óra * perckor előállították a Rendőrkapitányságra.

A Panaszos átadására a Rendőrkapitányság irodájában került sor * perckor. Ekkor az Autópálya Alosztály munkatársaitól az azonnalos intézkedést fogantató (nyomozó) vette át a Panaszost.

A nyomozó a Panaszost ezt követően tájékoztatta az előállítás okáról és a további tervezett intézkedésekről, valamint az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálta a ruházatát.

Az irodában az átvételt követően a nyomozó és a vizsgáló tartózkodott. Ezt követően a Panaszost (előállított személyként) a fenti számú irodában a nyomozó megbilincselte és a földszinti előállító helyiségbe kísérte, ahol átadták az ott szolgálatot teljesítő rendkívüli őrnök.

Az előállító helyiségben elhelyezését követően a Rendőrkapitányság Osztálya írásban megküldte megkeresését a Panaszos gyanúsítottként történő kihallgatására, illetve a lefoglalásra vonatkozó határozatot is továbbította a Rendőrkapitányságra, mivel az általuk a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kisebb értékre elkövetett lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt elrendelt büntetőeljárásban szükségessé váltak a fenti nyomozási cselekmények.

A megkeresés megérkezését követően a Panaszost, – az addig az ügyfélváró helyiségben várakozó ügyvéddel együtt – a megkeresésben foglaltakat teljesítő rendőr * óra * perckor az előállító helyiségből felkísérte a Rendőrkapitányság irodájába a gyanúsított kihallgatás és a lefoglalás fogantatója céljából.

Az előállító helyiségben a belső kísérést végző vizsgáló az előállított Panaszos kezeire bilincset helyezett fel. A kihallgatás megkezdése előtt, * óra * perckor a Panaszos kezeiről a bilincset levette.

A kihallgatáson a megkeresésben foglaltakat teljesítő két rendőr, a védő és a Panaszos, mint gyanúsított volt jelen.

A Panaszos személyi szabadságának korlátozására *-n * óra * perc és * óra * perc közötti időben került sor. A szükséges nyomozati cselekmények elvégzését követően a Panaszost szabadon bocsátották.

V.

A panasz vizsgálata során az alábbiakat állapítottam meg.

1. Az előállítás jogszerűsége

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 13. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

(2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint:

*„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”*

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 8. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.”

A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés és a (2) bekezdés a) pontja szerint:

„(1) Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

*(2) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha
a) a lopást kisebb értékre*

követik el”
[Lopás]

A Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontja szerint:

*„(6) E törvény alkalmazásában az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány
a) ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb, ”*

A Panaszos sérelmezte az előállítás jogszerűségét.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául.

Kiemelten az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, az intézkedő rendőr kiegészítő jelentése, valamint a jelentés alapján illetve a II. részben említett bizonyítási eszközök alapján az alábbiakat állapítottam meg.

A határozat IV. részében megállapított tényállásra figyelemmel a Panaszos előállításának célja a gyanúsítottként történő kihallgatása, illetve a lefoglalásra vonatkozó határozat végrehajtása volt.

A büntetőeljárást folytató rendőri szerv munkatársai – *a megállapított történeti tényállás, valamint a beszerzett bizonyítékok alapján* – okkal feltételezték azt, hogy a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő – kisebb értékre elkövetett lopás vétsége – bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel.

A büntetőeljárás megindítását követően a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kihallgatásának, az eltulajdonított külföldi fizetőeszköz visszaszerzésének, illetőleg a tárgyi bizonyítási eszközök lefoglalásának biztosítása miatt vált szükségessé egy másik nyomozó szerv illetékességi területén nyomozási cselekményeket végrehajtani. Ennek eredményes lefolytatása miatt – *a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM–IM együttes rendelet 110-114. §-ában meghatározottak szerint* –, mivel a késedelem veszéllyel járt, először távbeszélőn, majd írásban is megkeresték a Rendőrkapitányságot a nyomozási cselekmények (lefoglalás, gyanúsított kihallgatása) foganatosítása céljából.

A megkeresés alapján eljáró Rendőrkapitányság a megalapozott gyanúja miatt elrendelt büntetőeljárásban szükségessé vált fenti nyomozási cselekményeket haladéktalanul és maradéktalanul elvégezte. A késlekedés az elkövetési tárgy megtalálását jelentős mértékben megnehezítette volna.

A Panaszos előállítását az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján foganatosítottak. A személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat rendelkezései alapján szükséges és arányos volt.

A fentiek alapján a benyújtott panasz az előállítás jogszerűsége tekintetében alaptalan.

2. A kényszerítő eszköz (bilincs és vezetősíj) alkalmazása a belső kísérés során

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogda rendelet) 2. § 1., 2. és 5. pontja szerint:

„E rendelet alkalmazásában:

1. fogdán kívüli őrzés: az a szolgálati tevékenység, amelynek során a fogvatartott biztonságos őrzéséről a fogdán kívül, meghatározott helyen gondoskodnak,
2. fogvatartásért felelős: a Bv. tv. 427. § (8) bekezdésében meghatározott vezetők,
5. kísérés: az a szolgálati tevékenység, amelynek során a fogvatartottat meghatározott szervhez vagy helyre kísérik, szállítják,”

A Fogda rendelet 11. § alapján:

„A kísérésre a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: R.), vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja által történő kísérés esetében az elfogott, előállított, őrizetbe vett és fogva tartott személyek őrzésének, kísérésének részletes eljárási szabályairól szóló 11/2009. (IV. 29.) PM rendelet rendelkezéseit alkalmazni kell.”

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja szerint:

„(1) E törvény alkalmazásában

h) fogvatartott: akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett);”

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Fogdaszolgálati Szabályzat) 2. pont a) alpontja szerint:

„Az utasítás alkalmazásában:

a) belső kísérés: a fogvatartott rendőrségi létesítmény területén történő kísérése;”

A Fogdaszolgálati Szabályzat 128. pontja szerint:

„A kísérés fajtája lehet:

- a) belső kísérés,
- b) külső kísérés.”

A Fogdaszolgálati Szabályzat 132. pontja szerint:

„A belső kísérés biztonságos végrehajtását a helyi sajátosságok figyelembevételével a fogvatartásért felelős intézkedésben szabályozza.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja szerint:

„(1) A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt,

f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek,”

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint:

„(1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A Panaszos sérelmezte a bilincs és vezetősíj alkalmazását az épületen belüli kísérés során.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául.

A Panaszos – az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján – fogvatartott volt a Rendőrkapitányságra történt előállítását követően a törvény alapján.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja alapján különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek.

A Fogdaszolgálati Szabályzat 132. pontja lehetővé teszi, hogy a belső kísérés biztonságos végrehajtását a helyi sajátosságok figyelembevételével a fogvatartásért felelős intézkedésben szabályozza.

Az intézkedéssel érintett Rendőrfőkapitányság vezetője a fogvatartás és a fogda rendjével kapcsolatos feladatok szabályozására, a fogvatartottak biztonságos kísérésének végrehajtására kiadott intézkedésében a biztonságos kísérés végrehajtását is szabályozta.

A Rendőrkapitányság épületének irodájában a Panaszos átvételét követően a nyomozó és a vizsgáló tartózkodott. Ezt követően a Panaszost (előállított személyként) a fenti számú irodában a rendőr megbilincselte és a földszinti előállító helyiségbe kísérte, ahol átadta az ott szolgálatot teljesítő rendkívüli őrnek.

Az előállító helyiségben elhelyezését követően a Rendőrkapitányság Osztálya írásban megküldte megkeresését a Rendőrkapitányságra a nyomozási cselekmények elvégzése céljából.

A megkeresés megérkezését követően a Panaszost, – az addig az ügyfélváró helyiségben várakozó ügyvéddel együtt – a megkeresésben foglaltakat teljesítő rendőr * óra * perckor az

előállító helyiségből felkísérte a Rendőrkapitányság irodájába a gyanúsított kihallgatás és a lefoglalás foganatosítása céljából.

Az előállító helyiségben a belső kísérést végző vizsgáló az előállított Panaszos kezeire bilincset helyezett fel. A kihallgatás megkezdése előtt, * óra * perckor a Panaszos kezeiről a bilincset levették.

A rendőri szakmai tapasztalatok szerint az előállított személyek viselkedése az előállítást követően a kíséresi feladatok végrehajtása során is megváltozhat, így a törvényben hivatkozott magatartások meglétére alappal következtethettek a rendőrök.

A bilincs alkalmazása kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik esetben megállapította, hogy: „(...) őrzésbiztonsági szempontok alapozták meg a bilincs alkalmazását, mert az együttműködő magatartás és a felperes ígérete, hogy nem fog megszökni nem vezethet az őrzésbiztonsági rendszabályok szigorú szintjének csökkentéséhez.(...)”²

Tekintettel arra, hogy a Panaszos – az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján – fogvatartott volt és a Rendőrkapitányságra történt előállítását követően a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja szerint fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – az előállító egységen vagy a fogdán kívül őrizték, ezért – figyelemmel a biztonságos kísérés végrehajtásának követelményére – a bilincs alkalmazása indokolt volt.

Megállapítom, hogy a Panaszos – az épületen belüli kísérés idejére – bilincsben történő kísérésére jogszerűen került sor. A fentiekre tekintettel a benyújtott panasz alaptalan.

3. A kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásnak „megalázó módja”

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés szerint:

„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszabadságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint:

„(2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további

² Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20. K. 29867/2013/5. számú ítélete

alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint:

„(1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A Rendőrség Etikai Kódexének (a továbbiakban: Etikai Kódex) 1. pontjának második része alapján:

„Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.”

Az Etikai Kódex 4. pontja szerint:

„A rendőr elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja az emberi és a személyiségi jogokat. Elfogulatlanul jár el nemre, korra, állampolgárságra, etnikai hovatartozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül.”

Az Etikai Kódex 5. pontja szerint:

„A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.”

Az Etikai Kódex 7. pontjának utolsó mondata szerint a rendőr:

„Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Panaszos sérelmezte, hogy a Rendőrkapitányság épületében történő kísérés során a felesége és más személyek is látták őt megbilincselve.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául.

A Rendőrkapitányság épületének irodájában a Panaszos átvételét követően a nyomozó és a vizsgáló tartózkodott. Ezt követően a Panaszost (előállított személyként) a fenti számú irodában a megbilincselte és a földszinti előállító helyiségbe kísérte, ahol átadta az ott szolgálatot teljesítő rendkívüli őrnök.

Az előállító helyiségben elhelyezését követően a Rendőrkapitányság Osztálya írásban megküldte megkeresését a Rendőrkapitányságra a nyomozási cselekmények elvégzése céljából.

A megkeresés megérkezését követően a Panaszost, – az addig az ügyfélváró helyiségben várakozó ügyvéddel együtt – az abban foglaltakat teljesítő rendőr * óra * perckor az előállító helyiségből felkísérte a Rendőrkapitányság irodájába a gyanúsított kihallgatás és a lefoglalás foganatosítása céljából.

Az előállító helyiségben a belső kísérést végző vizsgáló az előállított Panaszos kezeire bilincset helyezett fel. A kihallgatás megkezdése előtt, * óra * perckor a Panaszos kezeiről a bilincset levették.

A rendőr kiegészítő jelentésében előadta, hogy miután a szóbeli meghallgatás során a Panaszos elmondta neki, hogy van egy másfél éves kis gyermek is velük, akkor azonnal intézkedett arra, hogy a Panaszos felesége – *aki ezt meg is köszönte a rendőrnek* – a gyermekkel ne a hideg furgonban várakozzon, hanem a Rendőrkapitányság fűtött aulájában.

A rendőr a Panaszost miután megbilincselte – a rendszeresített bilincselével és vezető szíjjal – az előállító helyiségbe kísérte. A kiegészítő jelentés szerint, amikor a Panaszost az előállító helyiségbe kísérték, akkor a földszinten lévő váróban ott volt a Panaszos felesége, egy másik hölgy és két kisgyermek, valamint az általa ismert ügyvéd, aki a későbbi kihallgatás során védőként vett részt az eljárásban.

A rendőr kiegészítő jelentése alapján az előállító helyiségben egyedül jelent meg, hogy a Panaszost kihallgatásra kísérje. A Panaszos kezére bilincset helyezett, majd az előállítóból az attól rögtön balra lévő lifthez kísérte, közben jelzett a védő felé is, hogy jöjjön ő is. A kísérésre lifttel került sor, ahol a második emeleten lévő irodában a bilincs levételre került.

A rendőr jelentésben megjegyezte, hogy az előállító helyiségben a Panaszos arra kérte őt, hogy úgy kísérje őt fel, hogy a családtagjai ne lássák, hogy meg van bilincselve. A vizsgáló kategorikusan kijelentette, hogy a családtagok a Panaszost nem láthatták, mert az előállítóból rögtön a „karnyújtásnyira lévő liftbe” léptek be. A Panaszos családtagjai ekkor a váróban tartózkodtak, „ahonnan nem lehet rálátni a liftre”.

Megállapítottam, hogy a kísérést végrehajtó rendőrök humánusan, a Panaszos kíméletével jártak el, családtagjait a Rendőrkapitányság fűtött várójában helyezték el, illetve azt, hogy a Panaszos arra vonatkozó kifejezett kérése után, hogy családtagjai ne lássák azt, hogy meg van bilincselve a legnagyobb körültekintéssel kísérték a kihallgatásra, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

VI.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján:

„Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és bünyfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

1. Az előállítás jogszerűsége

A Panasztestület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy habár a rendőrség az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontja alapján kellő jogalap birtokában állította elő a Panaszost, a személyi szabadság korlátozása nem állta ki az arányosság próbáját, így a Panaszos személyi szabadságához való alapvető jogának a súlyos sérelmét állapította meg.

A Panasztestület állásfoglalásával az alábbi tényállás és a kifejtett jogi indokok alapján nem értek egyet.

A határozat IV. részében megállapított tényállásra figyelemmel a Panaszos előállításának célja a gyanúsítottként történő kihallgatása, illetve a lefoglalásra vonatkozó határozat végrehajtása volt.

A büntetőeljárást folytató rendőri szerv munkatársai – *a megállapított történeti tényállás, valamint a beszerzett bizonyítékok alapján* – okkal feltételezték azt, hogy a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő – kisebb értékre elkövetett lopás vétsége – bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel.

A büntetőeljárás megindítását követően a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kihallgatásának, az eltulajdonított külföldi fizetőeszköz visszaszerzésének, illetőleg a tárgyi bizonyítási eszközök lefoglalásának biztosítása miatt vált szükségessé egy másik nyomozó szerv illetékességi területén nyomozási cselekményeket végrehajtani. Ennek eredményes lefolytatása miatt – *a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM–IM együttes rendelet 110-114. §-ában meghatározottak szerint* –, mivel a késedelem veszéllyel járt, először távbeszélőn, majd írásban is megkeresték a Rendőrkapitányságot a nyomozási cselekmények (lefoglalás, gyanúsított kihallgatás) foganatosítása céljából.

A megkeresés alapján eljáró Rendőrkapitányság a megalapozott gyanú miatt elrendelt büntetőeljárásban szükségessé vált fenti nyomozási cselekményeket haladéktalanul és maradéktalanul elvégezte. A késlekedés az elkövetési tárgy megtalálását jelentős mértékben megnehezítette volna.

A Panaszos előállítását az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján foganatosították. A személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat rendelkezései alapján szükséges és arányos volt, a Panasztestület döntésével a fentiek alapján nem értettem egyet.

2. A kényszerítő eszköz (bilincs és vezetősíj) alkalmazása a belső kísérés során

A Panasztestület a Panaszos bilincselése kapcsán az emberi méltósághoz fűződő jogának súlyos sérelmét állapította meg, mivel a rendőrség nem kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott vele szemben kényszerítő eszközt (bilincset és vezetősíjat).

A Panasztestület állásfoglalásával az alábbi tényállás és a kifejtett jogi indokok alapján nem értek egyet.

A Panaszos – *az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján* – fogvatartott volt a Rendőrkapitányságra történt előállítását követően a törvény alapján.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja alapján különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek.

A Fogdaszolgálati Szabályzat 132. pontja lehetővé teszi, hogy a belső kísérés biztonságos végrehajtását a helyi sajátosságok figyelembevételével a fogvatartásért felelős intézkedésben szabályozza.

Az intézkedéssel érintett Rendőrfőkapitányság vezetője a fogvatartás és a fogda rendjével kapcsolatos feladatok szabályozására, a fogvatartottak biztonságos kísérésének végrehajtására kiadott intézkedésében a biztonságos kísérés végrehajtását is szabályozta.

A Rendőrkapitányság épületében található irodában a Panaszos átvételét követően a Panaszost (előállított személyként) a rendőr megbilincselte és a földszinti előállító helyiségbe kísérte, ahol átadta az ott szolgálatot teljesítő rendkívüli őrnek.

A Panaszost, – az addig az ügyfélváró helyiségben várakozó ügyvéddel együtt – a megkeresésben foglaltakat teljesítő rendőr * óra * perckor az előállító helyiségből felkísérte a Rendőrkapitányság irodájába a gyanúsított kihallgatása és a lefoglalás foganatosítása céljából.

Az előállító helyiségben a belső kísérést végző vizsgáló az előállított Panaszos kezeire bilincset helyezett fel. A kihallgatás megkezdése előtt, * óra * perckor a Panaszos kezeiről a bilincset levették.

A rendőri szakmai tapasztalatok szerint az előállított személyek viselkedése az előállítást követően a kíséresi feladatok végrehajtása során is megváltozhat, így a törvényben hivatkozott magatartások meglétére alappal következtethettek a rendőrök.

A bilincs alkalmazása kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik esetben megállapította, hogy: „(...) őrzésbiztonsági szempontok alapozták meg a bilincs alkalmazását, mert az együttműködő magatartás és a felperes ígérete, hogy nem fog megszökni nem vezethet az őrzésbiztonsági rendszabályok szigorú szintjének csökkentéséhez.(...)”³

Tekintettel arra, hogy a Panaszos – az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján – fogvatartott volt és a Rendőrkapitányságra történt előállítását követően a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés f) pontja szerint fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – az előállító egységen vagy a fogdán kívül őrizték, ezért – figyelemmel a biztonságos kísérés végrehajtásának követelményére – a bilincs alkalmazása indokolt volt.

Megállapítom, hogy a Panaszos – az épületen belüli kísérés idejére – bilincsben történő kísérésére jogszerűen került sor. A fentiekre tekintettel, a Panasztestület döntésével nem értettem egyet.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

³ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20. K. 29867/2013/5. számú ítélete

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk, IV. cikk, VI. cikk, XXIV. cikk;
- a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. III. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) bekezdése, 340/B. § (1) és (2) bekezdése, 394/B. § (1) bekezdése, 397/I. § (1) bekezdése; 397/J § b) pontja;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) bekezdése, 35. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdése a) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. §. (1) bekezdése, 13. § (1)-(2) bekezdése, 15. § (1)-(2) bekezdése, 16. § (1) bekezdése, 17. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 93/A. § (7) bekezdés második mondata;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 8. § (1) bekezdése, 41. § (1) bekezdés f) pontja;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 370. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja, 459. § (6) bekezdés a) pontja;
- a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet 2. § 1., 2. és 5. pontja, 11. §;
- a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 427. § (8) bekezdés a) pontja;
- a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás 2. pont a) alpontja, 128. pontja, 132. pontja;
- a Rendőrség Etikai Kódexének (a továbbiakban: Etikai Kódex) 1. pontjának második része, 4. pontja, 5. pontja, 7. pontjának utolsó mondata.

Budapest, 2017. augusztus 17.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**